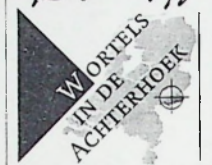


Bruil heeft wortels in de Achterhoek

9.10.1997



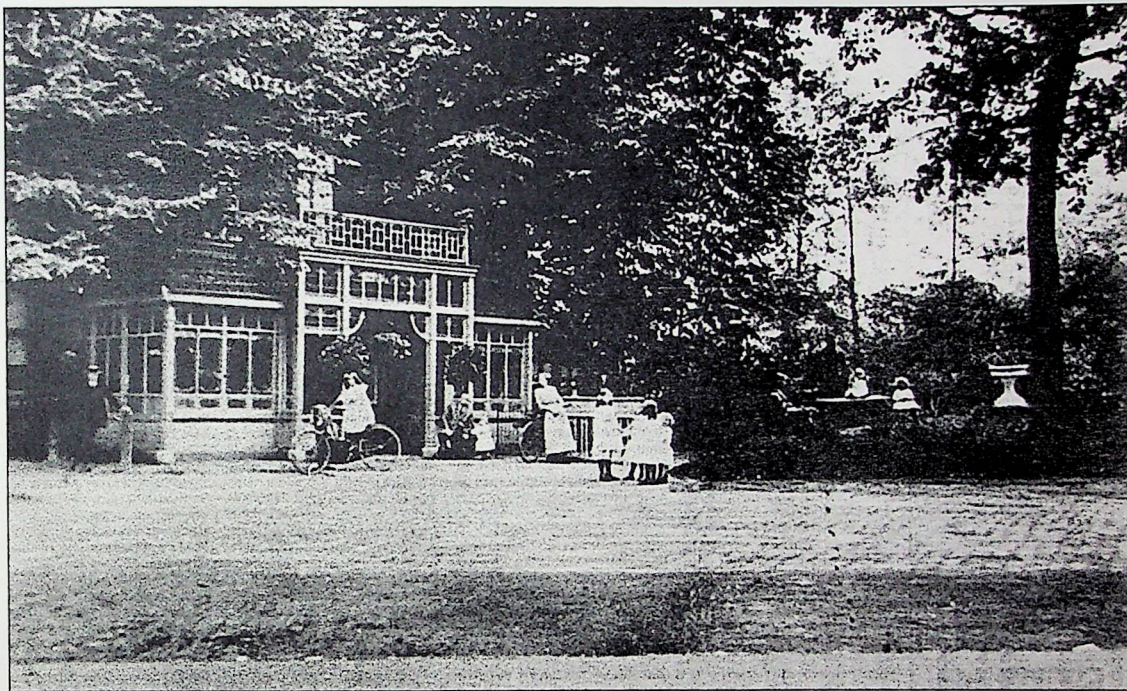
rubriek over boerderij- en
familienamen door
Henk Harmsen
suggesities en aanvullingen
0543-472603, fax 471415.

Van de naamdragers Bruil woonden er bij de volkstelling in 1947 liefst 636 in de Achterhoek, vooral in de gemeenten Hengelo en Zelhem, tegen slechts 23 in Overijssel. We kunnen dus veilig veronderstellen dat in het Achterhoekse de bakermat van deze familie moet worden gezocht.

Een belangrijke kandidaat is het Ruurlose erve Bruil, in 1494 Ten Broeill geschreven, waarnaar ook de buurtschap Bruil is genoemd. De naam leent zich voor verbasteringen, die er ook legio zijn: Bruyel, Bruyelle, Bruuil, Bruil en Briel. De naamkundigen zoeken de oorsprong bij het woord breul, een afgesloten jachtterrein of (later) een vogtig en met houtgewas begroeid land. Hieraan dankt ook het Brabantse Breugel zijn naam en via deze de schilder Brueghel of Breghel.

Traanboer

In 1844 werd Alexander Frederik Leopold Bruil geboren. Hij was een zoon van de bemiddelde Terborgse meesier-smid Elias Traanboer en diens dienstmeid Berendje Bruil uit Angerlo. Elias had met haar de wijk genomen naar Pruisen, want scheiden om met een ander te trouwen was in die tijd ondenkbaar. Zijn vrouw Elisabeth van Zelm bleef met negen kinderen in Terborg achter. Ook met Berendje zorgde de smid weer voor zeven nako-



◆ Hotel 't Zwijnshoofd van Bruil Traanboer in Varsseveld met theetuin op een foto uit het begin van deze eeuw. Rechts de molen van Willink. (Repro Hans Groene)

melingen. Overigens konden de gezinnen het best met elkaar vinden. Toen Elisabeth in 1867 overleed, trouwde Elias op 77-jarige leeftijd alsnog met Berendje. De 'onechte' kinderen van Berendje wilden de naam van hun vader houden en vroegen koning Willem 3 of ze zich Bruil Traanboer mochten noemen. Dat werd echter afgewezen.

Willy Bruil Traanboer-Veldhuis in Varsseveld heeft een uitvoerige stamboom, die ze samen met haar enkel jaren geleden overleden man Leo maakte. Leo nam in

zijn jongere jaren altijd dat de toevoeging 'Traanboer' een scheldnaam was. Maar toch noemde zijn grootvader Carel Gottfried Leonard, mede-exploitant van het Varsseveldse hotel 't Zwijnshoofd, zich in advertenties officieel Bruil Traanboer. Zo stond in 1898 in de 'GraafschapBode' een advertentie met de aankondiging van een 'voorstelling van lichtbeelden op veler gebied' en een prachtige kerstboom, te bezichtigen op 26 december 's avonds. Gedurende de verlichting van den kerst-

boom ontvangen de kinderen eene versnapering. De toegang kostte 15 cent maar was voor kinderen vrij. Het Zwijnshoofd stond aan de Spoorstraat, toen Stationsstraat, kort bij het vroegere NS-station.

Traanbauer

Het genealogenpaar uit Varsseveld heeft samen met enkele andere familieleden geprobeerd de dubbelnaam Bruil Traanboer officieel erkend te krijgen, maar dat lukte niet. In pas en rijbewijs staat gewoon Bruil. Wel kregen

ze in 1980 toestemming de dubbele naam in het dagelijks verkeer te gebruiken. De naam Traanboer heeft niets te maken met levertraan. Ze is afgeleid van 'Traunbauer', naar een stad in Oostenrijk. Traun am Oedsee.

Nog een fraai geval is dat van Johan Maximiliaan Pieter Bruil Traanboer, geboren in Terborg in 1852. Hij maakte de genealogen veel te doen. In de boeken van Wisch staat dat hij op 20 oktober 1891 naar Amerika vertrok, maar ginds was hij onvind-

baar, jarenlang spoorwerk ten spijt. Later bleek dat de man, die graag dronk, wegens diefstal terecht was gekomen in een Zutphense rijkswerkinrichting, waar hij ook overleed. De 'emigrant' heeft Amerika dus nooit gezien.

Nog een aardige wetenswaardigheid is dat op de gietijzeren leuningknoppen van de brug van het Sonsbeekpark in Arnhem J.M. Traanboer, Bakkerstraat 96 in Arnhem, staat. Het herinnert aan een dochter van Elias, die op dit landgoed woonde.